

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 249. Quantùm tribui possit denunciationibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42600

§. V. Accusatus torqueri non debet, quamvis 1446
indicia adsint sufficientia, si in contrarium alia etiam
adsint, quæ æquè probant innocentiam ac ista alia
culpam, nam una præsumptio tollit alteram, & in
concurfu bonæ & malæ præsumptionis standum est
pro bona, uti dictum est n. 1435.

Q. 249. Quantum tribui possit denunciatio- 1447
nibus. R.

§. I. Quamvis denunciatio morientis aliquod
faciat indicium, secundum dicenda n. 1476., tamen
communis sententia & praxis est, quod testimoni-
um morientis non sufficiat ad alterum torturæ sub-
jiciendum, nam L. Si quis in gravi, §. I. ff. ad S.
C. Syllanianum dicitur, quod vulnerato non cre-
ditur, si mox decessurus dicat se à Titio percussum,
nisi id aliter probari possit.

§. II. Indicium sufficiens ad condemnationem 1448
alicujus non est præcisè hoc, quod à 12. vel etiam
pluribus sagis sit accusatus tanquam magus, & di-
catur ab eis visus in saltu &c., uti habet communis-
sima cum *Delrio* l. 5. s. 5. n. 4. Neque etiam videtur
esse indicium sufficiens ad torturam, uti docet *Gob.*
in *Clypeo* n. 311. contra *Binsf. Delrio, Less.* in auct.
v. *Magia* cas. 5. & alios: imò nec ad capturam, uti
habent *Tann. & Spe* dub. 44. contra alios, nisi indi-
cia alia graviora accedant: Ratio est 1., quia sagæ
sæpissime illuduntur à dæmone, & putant se vidisse
in saltu, quas non viderunt; imò sæpe ipsæmet non
fuerunt in saltu, quamvis putent se fuisse, comedisse,
bibisse &c. 2. Sagæ communiter flagrant odio,
& sunt hostes hominum maximè innocentum, ac
insuper potuerunt conjurasse pro impietate, male-
dicentia & impœnitentia sua; testimonium autem
inimici non auditur, nequidem in exceptis, ergo.
3. Sagæ sunt infames de mendacitate, cum sint familia-

miliares discipulæ magistri mendaciorum, ergo nunquam illarum testimonio standum est, maxime in inquisitione circa crimina excepta & occulta. *Nec obstat*, quòd plerique dicant in his testari posse infames, *nam* hoc intelligitur de infamibus, non ratione mendacitatis sed alterius tantum criminis, quod relinquat præsumptionem veracitatis.

Obji. 1. Saltem denunciationes, quæ fiunt à sagis ad Deum per pœnitentiam rite conversis sufficient. *R. 1.* Unde scis esse verè conversas, cum sagæ communiter sint versipelles & simulatrices? *R. 2.* Si denunciationes fierent post signa pœnitentiæ paulò ante mortem & extra torturam, posset fortè tum aliquid dari denunciationibus, uti rectè *Spe d. 45.* Nihilominus, *R. 3.* Etiam supposito, quòd sint verè pœnitentes, adhuc potuerunt esse deceptæ à dæmone, & putare se vidisse eos, quos non viderunt, uti antè dictum est, notatque iterum *Spe dub. 46.*

Obji. 2. Communiter non procedi ex solis ejusmodi denunciationibus, sed accedere indicium publicæ famæ. *R. 1.* Talis fama non est communiter probata, ergo nihil juvat, secundum dicenda n. 1453. *R. 2.* Talis fama sæpe nata est ex inanibus rumoribus vel ex impiis causis, tum autem etiam nihil juvat, uti dicetur eodem n. 1453.

Obji. 3. Judex tenetur saltem generaliter interrogare de aliis maleficis, ut sic caveantur damna Reip., ergo potest credere, si denunciatur. *R.* Potest credere, accedentibus aliis indiciis, c, ex solis his denunciationibus, n, Potest tamen ex his aliquando devenire ad inquisitionem aliorum indiciorum.

Instit. L. fin. Cod. de malef. & mathemat. statuitur, ut malefici interrogentur de sociis: similiter statuunt jura, ut interrogatis credatur in materia criminum exemptorum, ergo. *R.* Jura statuunt, ut inter-

interrogatis credatur in materia criminum exemptorum, distinctorum à Magia, transeat, etiam in materia Magiæ, in qua fiunt tot illusiones & mendacia, subditi, statuunt, ut credatur absolutè ex vi solarum denunciationum, aut ut credatur usque ad condemnationem, torturam vel capturam, n, accedentibus aliis indiciis, aut etiam quandoque usque ad inquisitionem ulteriorem, c.

Obji. 4. Multæ sagæ, licet sejunctæ fuerint, sæpe denunciant eandem personam & referunt easdem circumstantias. *R.* Hoc fieri potest ex eo, 1. Quòd fuerint similiter delusæ: 2. Quòd antè conspirarint: 3. Quòd dæmon eis mandarit aut nunc suggererit. 4. Quòd talis persona antè fuerit de eis circumstantiis diffamata. 5. Quòd Iudex vel lictor specialiter de talibus interroget &c.

Inst. Ipsæmet denunciatae postea se fatentur sagas aut etiam extra torturam de se referunt easdem circumstantias. *R.* Sæpe fatentur ex vi vel metu tormentorum: fit amen plura ejusmodi indicia accedant, non nego credi posse, sed tunc non credatur ad solas denuntiationes. Vide *Spe d. 49.*

Obji. 5. Saltem Iudici licitum erit sequi sententiam AA. contrariorum, præsertim cùm talis sit praxis fori. *R.* Non licet sequi sententiam conjunctam cum tanto periculo injuriæ in proximum; nec praxis salvat, quæ est contra rationem naturalem. Vide *Spe d. 50.*

§. III. In aliis criminibus, si duo Rei nominent tertium socium, sufficit ad comprehensionem & torturam, non tamen ad condemnationem, uti probat *Cob. in Quin. T. §. c. 42. f. 2.*, ubi suprascripta de sagis confirmat: Ratio est, quia in aliis criminibus non potest præsumi illud odium, nec talis deceptio.

§. IV.

1450 §. IV. Judex peccat, si apprehendat aliquem à dæmone denunciatum, v. g. in energumeno, uti rectè Gob. in Exp. T. II. n. 974. Ratio est, quia sic nimis honorat patrem mendacii, cui nulla hìc fides haberi potest, cùm sit maximus hostis hominum, & maximè innocentum. Putat tamen *Less.* cas. 6. Judicem posse ratione talis denunciationis occultè capere informationem, ut majora indicia deprehendat, sed meliùs dicitur planè contemnendum esse, quidquid pater mendacii absque aliis indiciis dicit.

1451 §. V. Sapienter monet omnes Judices in persona *Eugenii Pontificis S. Bern.* l. 2. de Confid. c. 3., ne nimium creduli sint ad omnes denunciations: *Est vitium, inquit, cujus si te immunem sentis, inter omnes, quos novi ex his, qui cathedras ascenderunt, sedebis, me iudice, solitarius . . . . . facilitas credulitatis, hac est, cujus callidissima vulpecula Magnorum neminem satis comperi cavisse versutias, inde eis ipsis pro nihilo iræ multa, inde innocentium frequens additio, præjudicia in absentes &c.*

1452 Q. 250. An ergo dæmon in congressibus sagarum representare possit homines innocentes. R. Posse, quidquid contradicant *Binsf. & Delrio* l. 2. q. 12. n. 5., Nam 1. Id probant exempla, quæ *Spe d.* 47. refert. Et ita etiam referunt *Raderus* in virid. SS. p. 1. §. 15. & *Rosignolius* cent. 2. Miro II., quomodo dæmon *S. Silvani* speciem induens iverit ad cubile matronæ, & ideo *S. Silvan.* Episcopatu sit ejectus. 2. Deo permittente ipse *sathanas* transfiguratur se in Angelum lucis, 2. ad *Corinth.* II. v. 14., cur non & in speciem hominis innocentis? 3. Omnes fatentur, quòd dæmon se transformet aliquando in formam lupi, hirci &c., cur non & hominis? Nec
ullibi